

Een geval van chronische diarree

Een dame van 66 jaar, die vroeger elders had gewoond, stelde zich onder mijn behandeling voor chronische diarree.

Zij bleek reeds zeven jaar te lijden aan frequente, intermitterende diarreeën. Zes jaar geleden was zij daarvoor door een internist klinisch uitvoerig onderzocht. Deze had geen andere afwijkingen dan galstenen gevonden en had cholecystectomie geadviseerd. De operatie had evenwel slechts een kortdurende verbetering gegeven; reeds na enkele maanden waren de oude klachten teruggekeerd.

Sindsdien was de toestand eigenlijk niet veranderd. Zij hield zich streng aan een slakkenarm en vetarm dieet, doch niettemin had ze zeer vaak een „diarree-dag”. Zij had dan vier- tot zesmaal waterdunne en zurige ontlasting. Dit ging gepaard met pijnlijke krampen en op zo'n dag moest zij beslist zorgen in de onmiddellijke nabijheid van de W.C. te blijven. Zij gebruikte dan enkele Enterovioform-tabletten en aan het einde van de dag was het weer over. Vervolgens had zij enige dagen geen ontlasting en daarna begonnen dezelfde verschijnselen opnieuw.

Bij deze situatie had zij zich eigenlijk neergelegd en ze was er dan ook in vijf jaar niet meer voor onder behandeling geweest. Maar nu — in een nieuwe omgeving en bij een nieuwe huisarts — wilde ze deze klachten toch nog eens te berde brengen, al had ze begrijpelijkerwijze weinig hoop op succes. Ik, van mijn kant, wilde wel eens mijn geluk hierop beproeven.

Bij onderzoek was er weinig bijzonders te vinden. De buik was licht meteoristisch opgezet en was diffuus iets gevoelig bij druk. Verder vond ik geen afwijkingen. Onderzoek van de faeces op vertering leverde evenmin veel bijzonders op.

Mijn eerste therapeutische „schot” was met zoutzuur-druppels; hierop leek de diarree alleen maar heftiger te worden. Vervolgens probeerde ik Combizym-tabletten; hiermee werd de diarree iets minder hevig, maar veel veranderde er niet.

Inmiddels had ik inlichtingen gevraagd en gekregen van de internist, die haar zes jaar tevoren had behandeld. Deze bleek, behalve de galstenen, ook een histamine-refractaire achloorhydrie te hebben gevonden en adviseerde dus het gebruik van zoutzuur. Mijn eerste schot was derhalve niet zo gek geweest, maar helaas had het geen succes gehad.

Toch wilde ik de moed nog niet opgeven en dus liet ik me de klachten nog eens nauwkeurig vertellen. Wat me daarin nu vooral opviel, was de strenge periodiciteit: één dag diarree, twee of ten hoogste drie dagen geen ontlasting, één dag diarree, enzovoort.

Toen kreeg ik een „brain-wave”. Hadden we hier eigenlijk primair wel met een echte diarree te maken? Zou de diagnose misschien niet moeten luiden „chronische obstipatie”, waarbij dan telkens gisting van de stagnerende darminhoud optrad? En zou hier dus niet juist een laxerende behandeling in aanmerking komen?

Ik maakte de (intelligente) patiënte deelgenoot van mijn overwegingen, maar wees er met nadruk op, dat het slechts een veronderstelling was en dat ik het heel goed mis kon hebben. Zij was echter direct bereid een poging in de bedoelde richting te wagen. De behandeling werd dus diametraal gewijzigd. De dieetvoorschriften werden ingetrokken en patiënte kreeg bitterzout voorgeschreven.

Het effect was verbluffend. De diarree verdween vrijwel van stonde af aan. Nadat de juiste hoeveelheid bitterzout was bepaald — 's morgens een theelepel in een glas lauwwater — had zij bijna elke dag één- of hoogstens tweemaal brijige ontlasting zonder noemenswaardige krampen.

Thans — na drie maanden — is patiënte bijzonder tevreden. Ze heeft nog slechts twee kleine bezwaren. In de eerste plaats moest de hoeveelheid bitterzout geleidelijk iets worden opgevoerd, zodat zij nu twee theelepels neemt, en in de tweede plaats weet ze niet precies, hoe laat de ontlasting zal komen; deze verschijnt namelijk tussen twee en acht uur ná het innemen van het laxans. Daardoor is het voor haar wat moeilijk ervoor te zorgen, dat ze tegen de tijd van de defaecatie thuis is. Gelukkig is de aandrang tegenwoordig niet meer zo urgent; als ze aan het winkelen is, kan ze nog gemakkelijk naar een kennis of een café gaan om daar de W.C. te gebruiken.

Deze mededeling heeft geen wetenschappelijke pretentie. Zij behelst slechts het verslag van een gelukkige ingeving. Ik stel me echter voor, dat dergelijke gevallen wel eens meer zullen voorkomen. Wellicht komt deze of gene collega hierdoor op een nuttig idee.